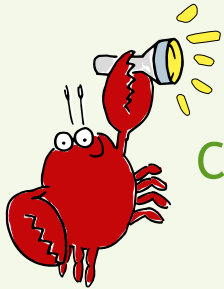

IWSS Rollenspel

Klimaatverandering in de Waddenzee: “Dijken of wijken?”

Trilaterale Ministersconferentie over de toekomst van Kustbescherming

Colofon

Concept en ontwikkeling

- International Wadden Sea School

Advies

- Dr. Hans-Ulrich Rösner, WWF
- Frank Hofeditz

Grafisch ontwerp

- Jan Wichmann, www.jones-design.de
- Tekeningen van Sebastian Ulrichs

Financiële steun

- Bingo! Die Umweltlotterie
- WWF Wattenmeerbüro

International Wadden Sea School

Hafenstraße 3

D - 25813 Husum

T +49 (0) 4841 665845

F +49 (0) 4841 668539

www.iwss.org

info@iwss.org

© IWSS 2009

Tijdplanning

(Vooraf leestijd en materiaalverkenning leiding: 30 min)

Vorbereidingsfase

Inleiding.....	5 min
Openingsscenario voorlezen	5 min
Rol- en requisietenverdeling.....	10 min
Uitleg spelverloop	5 min
Leestijd	10 min

Spelfase

Opening van de conferentie	5 min
Ondervraging van de belangen- vertegenwoordigers.....	45 min
Besluitvorming	10 min
Afsluiting	15 min

Totale duur 110 min

Optie: Vervolgactiviteiten

Dit rollenspel biedt scholieren vanaf groep 8 een mogelijkheid voor een internationale discussie over het thema Klimaatverandering en kustbescherming in de trilaterale Waddenzee. De deelnemers hebben de mogelijkheid om in een rol als Minister of belangenbehartiger uit de sectoren natuurbescherming, kustbescherming, toerisme en landbouw een internationale Ministersconferentie te spelen. Dit kan met een handleiding of naar eigen inzicht. Ze leren belangrijke vraagstukken kennen en ontdekken belangentegenstellingen rond de Waddenzee van Denemarken, Duitsland en Nederland. Het doel is om te komen tot een compromis en oplossingsmogelijkheden voor een goede gezamenlijke toekomst voor de Waddenzee.

Benodigdheden

Deelnemers

- 15 spelers (3 Ministers voor natuur en milieu, 12 belangenvertegenwoordigers)
- 1 presentator (groepsleider of scholier)
- Publiek
- Extra rollen als bijvoorbeeld journalist, fotograaf enz. zijn mogelijk

Spelmateriaal

- 4 stropdassen: 3 voor de Ministers van de Waddenzeelanden en 1 voor de presentator.
- 3 nationale vlaggen (Denemarken, Duitsland, Nederland)
- 12 naambordjes aan sleutelhangers voor deelnemers uit de sectoren Natuurbescherming, Landbouw, Kustbescherming en Toerisme uit de drie landen
- 2 grote dobbelstenen
- 6 Schijnwerper-kaarten met speerpunten over de toestand van de Waddenzee
- 4 feitenkaarts kustbescherming
- 48 argumentkaarten, steeds 4 per belangensector (4) en land (3)
- 3 infobladen voor de Ministers met achtergrondinformatie en de openingsspeech
- werkbladen (notitiemateriaal) met principe-vragen voor de Ministers (twee werkbladen per Minister; vooraf kopiëren!)

Podiumopbouw

- Tafels als spreekgestoelte voor de Ministers bij elkaar zetten; hierop 3 nationale vlaggen, glas water en schrijfgerei
- Tegenover het ministerspodium 3 groepen stoelen voor de belangenvertegenwoordigers uit de 3 landen opstellen.

5 min

Vorbereidingsfase

Inleiding

- Speelduur aankondigen: ca. 1,5 uur.
- 6 Schijnwerper-kaarten met speerpunten over de toestand van de Waddenzee aan de groep uitdelen. (De speerpunten moeten het scala aan problemen begrenzen waarmee het spel zich bezig houdt.)
- De kaarten worden in willekeurige volgorde voorgelezen.

5 min

Openingsscenario voorlezen

Inleiding door de leiding: *“Tijdens een conferentie vandaag ontmoeten de Ministers voor Natuur en Milieu van de drie Waddenzeelanden belangenvertegenwoordigers uit verschillende sectoren. Er moet in gezamenlijkheid besloten worden hoe we in de toekomst de Waddenzeekusten beschermen tegen de zeespiegelstijging die op ons afkomt door klimaatverandering. Daarvoor ondervragen de Ministers deskundige vertegenwoordigers uit de sectoren landbouw, natuurbescherming, kustbescherming en toerisme. Hun belangen en verschillen in inzicht worden door de Ministers meegewogen in hun beslissingen. Maar heel belangrijk: aan het eind moeten de Ministers het eens zien te worden over een gezamenlijk besluit voor de gehele Waddenzee.*

Ook in het echt zijn er regelmatig dergelijke Ministers-conferenties waarbij besloten wordt over vraagpunten in de bescherming van de trilaterale Waddenzee. Bijvoorbeeld in 2005 op Schiermonnikoog en in 2009 op Sylt.

De drie principe-vragen waarover voor het toekomstige beheer van de Waddenzee besloten moet worden zijn:

- 1. Moet de kustbescherming zich uitsluitend beperken tot de bescherming van door mensen bewoonde gebieden, of ook kwelders en wadplaten omvatten?***
- 2. Moeten we de huidige kustlijn koste wat kost handhaven of kunnen we ook plaatselijk voor het stijgende water terugwijken?***
- 3. Moet de kustbescherming zoals tot nu vooral bestaan uit versterkingen van beton en staal, of kunnen we beter met zandsuppleties op de zeespiegelstijging reageren?***

Voor deze Ministersconferentie zijn verschillende rollen nodig die we nu verdelen. Een presentator zorgt voor het verloop van het spel en is inhoudelijk neutraal maar mag wel te allen tijde sturend ingrijpen.”

10 min

Rolverdeling en requisieten

Rolverdeling

- Bezetting rol van presentator (scholier of groepsleider)
- Kiezen 3 Ministers van Natuur en Milieu
- 12 spelers vormen 3 landen delegaties van elk 4 personen.
- Iedere landen delegatie beslist zelf wie welke belangengroep vertegenwoordigd (landbouw, toerisme, kustbescherming, natuurbescherming).
- De rest van de groep is toeschouwer of verslaggever, fotograaf, demonstrant,...

Requisieten

- De drie landen delegaties zitten per groep tesamen en krijgen naamhangers, per persoon 4 argumentkaarten en per groep een feitenkaart met begripsverklaringen.
- De 3 Ministers zitten aan de voorzitterstafel en krijgen land stropdassen, informatiebladen, notitiemateriaal en een feitenkaart.
- De presentator krijgt de gestippelde stropdas en de spel handleiding.

5 min

Speluitleg

Presentator: *“Eerst krijgen alle spelers 10 minuten leestijd om zich met het uitgedeelde materiaal in te lezen in hun rol en zich voor te bereiden. Daarna openen de Ministers van de drie Waddenzee landen de conferentie door hun openingsrede voor te lezen met daarin hun nationale standpunten zoals die tot nu waren. Daarna discussieren de drie Ministers met de belangenvertegenwoordigers (landbouw, toerisme, natuur en kustbescherming) over de te nemen maatregelen voor kustbescherming. Per principevraag zijn 15 minuten discussietijd beschikbaar. De volgorde voor de belangengroepen en de volgorde voor de drie landen kunnen door dobbelstenen bepaald worden. De ministers kunnen vragen aan de deskundigen stellen en dienen notities te maken op hun werkblad.*

Na 45 minuten hoor en wederhoor begint de derde fase van het spel. Hierin moeten de Ministers op basis van hun notities komen tot een gemeenschappelijk besluit over de drie behandelde vragen. Het doel is een gemeenschappelijke trilaterale strategie voor kustbescherming. Deze fase van afsluitende onderhandelingen duurt ongeveer 15 minuten.”

10 min

Leestijd

- Alle belangenvertegenwoordigers lezen hun argumentenkaart door. Overleg en uitwisseling binnen de landen is wenselijk.
- De Ministers lezen zich in in hun rol en bereiden de openingsrede voor.

Spelfase

5 min

Opening van de conferentie

- De Ministers lezen hun openingsrede voor.

45 min

Ondervraging van de belangenvertegenwoordigers

- De Ministers horen en ondervragen de verschillende belangenvertegenwoordigers.
- Welke belangengroep en welk land aan de beurt is kan met een dobbelsteen vastgelegd worden.

Aanwijzing voor de presentator: Let op de tijd. Na iedere 15 minuten wisseling van het onderwerp. Na 45 minuten discussie aankondigen dat nu het Ministersoverleg gaat beginnen. Laatste uitspraken en vragen toestaan als daar nog tijd voor is.

10 min

Formulering van de gezamenlijke positiename

- De Ministers overleggen per principe-vraag maximaal 5 minuten en proberen voor iedere vraag te komen tot een gezamenlijke toekomstplan.
- De besluiten worden kort geformuleerd en opgeschreven.
- Parallel hieraan probeert iedere land delegatie voor iedere vraag een minimum consensus eis overeen te komen.
- Ook deze nationale wensen van de belangenvertegenwoordigers worden opgeschreven.

15 min

Afsluiting

Presentator:

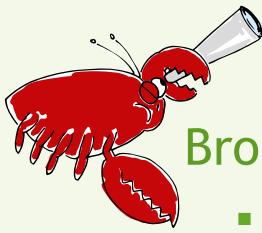
- Vraag aan de Ministers om hun trilaterale overeenkomst te presenteren en kort (!) toe te lichten.
- Dank aan de Ministers voor de gezamenlijke verklaring.
- Vraag aan de land delegaties welke belangenvertegenwoordiger de eigen Minister zou herkiezen op basis van dat wat nu in de Ministersverklaring overeen gekomen is.
- Mogelijkheid voor vragen en discussie tussen publiek en spelers
- Dank van de presentator voor alle spelers. Afsluitend applaus.

Optie: Aansluitende activiteiten

- Groepsdiscussie over de vraag hoe realistisch deze conferentie en de resultaten zouden zijn ten opzichte van de werkelijkheid.
- Zoektocht naar een meerderheids- of compromismening van de hele groep voor de drie kustbeschermingsvragen, los van de gespeelde rollen.
- Analyse of het behaalde resultaat van de Ministers ook echt passend is bij een

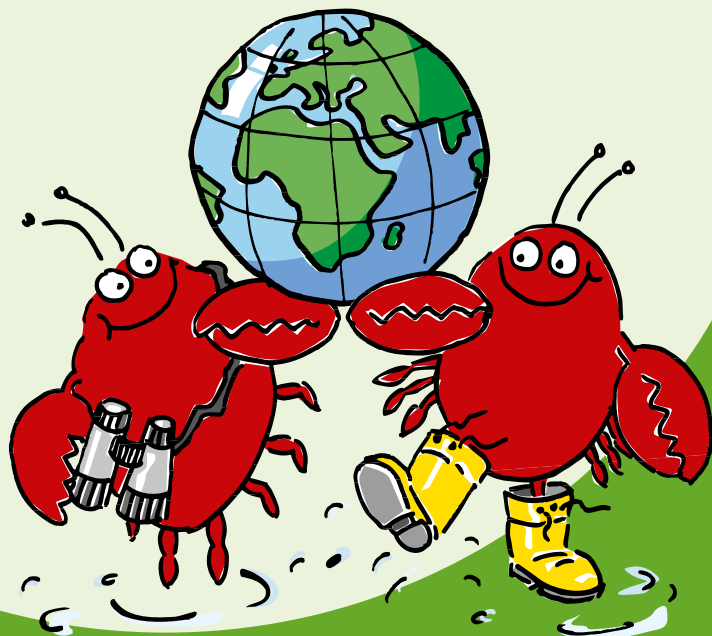
Minister van Natuur en Milieu. En hoe zou de conferentie verlopen als de Ministers van het Ministerie van Economische zaken zouden zijn?

- De overeengekomen formulering en aanbevelingen voor de politici en de kustbeschermingsinstantie (Rijkswaterstaat) graag in kopie aan de IWSS sturen.

Bronnen

- CPSL (2001): *Final Report of the Trilateral Working Group on Coastal Protection and Sea Level Rise*. Wadden Sea Ecosystem No. 13. Common Wadden Sea Secretariat, Wilhelmshaven, Germany.
- CPSL (2005): *Coastal Protection and Sea Level Rise - Solutions for Sustainable Coastal Protection in the Wadden Sea Region*. Wadden Sea Ecosystem No. 21. Common Wadden Sea Secretariat, Trilateral Working Group on Coastal Protection and Sea Level Rise (CPSL), Wilhelmshaven, Germany.
- CPSL (2010): *The role of spatial planning and sediment in coastal risk management*. Wadden Sea Ecosystem No. 28. Common Wadden Sea Secretariat, Trilateral Working Group on Coastal Protection and Sea Level Rise (CPSL), Wilhelmshaven, Germany.
- Michael Otto Stiftung (2005): *Land unter? Hamburger Gespräche für Naturschutz*. Hamburg, Germany.
- www.ecomare.nl
- epic.awi.de/epic/
- www.geschichte-s-h.de/vonabisz/deichbau.htm
- www.klimaktiv.de/article138_4489.html
- www.landtag.ltsh.de/plenumonline/februar2009/texte/12_dr_kuestenschutz.htm
- www.lkn-sh.de
- www.norddeutsches-klimabuero.de
- www.ostfriesischelandschaft.de/ortschronisten/Protokolle/Geschichte_des_Deichbaus/geschichte_des_deichbaus.html
- www.pik-potsdam.de
- www.rivm.nl
- www.safecoast.org
- www.schleswig-holstein.de/LKN/DE/LKN__node.html
- www.schutzstation-wattenmeer.de/home/index.html
- www.sh-tourismus.de/de/index/
- www.tourism-futures.org
- www.waddensea-forum.org
- www.waddensea-secretariat.org/news/symposia/climatechange/climatechange2007-de.html
- www.waddensea-secretariat.org/tgc/TGC-Schiermonnikoog-05.html
- www.waddenvereniging.nl
- watt.ikzm-d.de
- www.weltkarte-der-klimapolitik.econsense.de
- www.wwf.de/regionen/wattenmeer/

De IWSS – leren voor één Waddenzee

De International Wadden Sea School (IWSS) is een gezamenlijk onderwijsproject van de Waddenzeelands Nederland, Duitsland en Denemarken.

De IWSS heeft als doel om bij kinderen en jongeren waardering en begrip te kweken voor de natuur- en cultuurwaarden van het Waddengebied alsmede voor de noodzakelijke, grensoverschrijdende bescherming van de natuur. In het kader van het “Trilaterale Overleg voor de bescherming van de Waddenzee” stemmen de Waddenzeelands sinds 1978 hun natuurbeschermingsmaatregelen steeds beter op elkaar af en zetten zij zich in voor de bescherming van hun gemeenschappelijk “natuurlijk erfgoed” (www.waddensea-secretariat.org).

De IWSS, opgericht ter ere van het 25-jarig bestaan van deze drie-landen-samenwerking benadrukt deze samenwerking door het aanbieden van grensoverschrijdende natuur-educatie en voorlichting in en over het Waddengebied.